ŽE TRETJA RAZPRAVA NA OBČINSKEM IZVRŠNEM SVETU

O osnutku Ljubljane 2000

Čeprav je tudi naša občina del Ljubljane pa je po razvitosti oziroma narodnem dohodku na prebivalca na zadnjem mestu. In ne samo to. Med zadnjimi je celo v republiškem merilu. Prav zato in ne nazadnje zaradi možnosti, naravnih in prostorskih, naj bi v naslednjih letih in desetletjih pri razvoju mesta to upoštevali in razvoj usmerili na jug, torej v našo občino. To naj bi bilo očitno že v smernicah in osnutkih načrtov Ljubljana 2000, vendar vse kaže, da je v praksi vsa stvar nekoliko drugačna.

Naš izvršni svet je o osnutku dolgoročnega razvojnega plana razpravljal že trikrat in tudi povedal, kaj vse v tem osnutku ni prav in kaj manjka. Zadnje, torej tretje besedilo pa se ne razlikuje veliko od prvega, kar pomeni, da so šle pripombe članov našega izvršnega sveta mimo načrtovalcev. Izvršni svet sicer priporminja, da se zaveda, da takega dokumenta ni lahko pripraviti, lahko pa bi na Zavodu za načrtovanje Ljubljane odpravili vsaj tiste najbolj v oči bodeče pomanjkljivosti in napake.

V našo občino naj bi usmerili polovico delovnih mest, ki naj bi jih v Ljubljani in širši regiji odprli v naslednjih letih, vendar pa so obenem v našo občino »postavili« tudi večino stanovanjske gradnje, kar pomeni, da bomo še na slabšem kot smo sedaj. Pri tem še droben utrinek. Povprečna stanovanjska površina v Ljubljani naj bi se v bodočnosti zmanjšala kar samo na nekaj nad 50 kvadratnih metrov, čeprav imajo druga republiška središča v Jugoslaviji ta normativ precej višji. Tako zmanjševanje standarda ni sprejemljivo. Poleg tega so člani IS pripomnili, da morda to lahko pomeni tudi še večje zmanjševanje natalitete in ali je to namen načrtovanja za bodočnost.

Seveda pa je za našo občino najbolj pomemben razvoj industrije, za katero imamo že zdaj odprti dve industrijski coni, ki industriji ponujata dovolj možnosti za zidavo proizvodnih objektov. Res je sicer, da je gradnja v naših industrijskih conah precej dražja zaradi slabše kakovosti terena in komunalne neopremljenosti, ki pa je seveda posledica dejstva, da v preteklosti Vič na tem področju ni dobival ničesar in je bil ves ta razvoj usmerjen v druge ljubljanske občine. Ker pa obenem vemo, da tudi v drugih občinah – torej moščanski, bežigrajski in šišenski – načrtujejo industrijske cone na zemljiščih prve kakovosti, ki naj bi jih varovali za kmetijstvo, bi morali vztrajati na tem, da je Vič prva prioriteta pri določanju lokacij za industrijo in tudi to, katere objekte bomo v te cone dobili. Ne smemo pozabiti, da je v prvem trenutku gradnja na dobri zemlji res najcenejša, vendar pa je v bistvu vsa stvar veliko dražja, saj so ta zemljišča za pridelavo hrane potem za vedno izgubljena. Žal pa bomo to ugotavljali prepozno.

Kar zadeva opremljenost zemljišč, še to: tudi stanovanjska gradnja je zaradi pomanjkljive opremljenosti zazidalnih otokov veliko dražja kot v drugih občinah, čeprav že nekaj let govorimo, da bi morali te stroške v Ljubljani sešteti (iz vseh zazidalnih otokov) in jih nato obravnavati enotno oziroma bi moral biti ta del cene kvadratnega metra stanovanjske površine za vso Ljubljano enak.

V gradivu je še vrsta pomanjkljivosti, kot je na primer to, da pri prometu (v gradivu) tirnice za tramvaj niso predvidene po Tržaški cesti, oziroma je Tržaška cesta izpuščena. Pa na primer to, da so pripravljalci gradiva pri delovnih mestih (obstoječih) v krajih zunaj mestnega središča – kot so na primer Velike Lašče, Polhov Gradec, Ig, ... – bolj na pamet pisali številke, po 20, 30 ali 40, čeprav je teh delovnih mest v krajih veliko več. Tako kanesjše načrtovanje delovnih mest in razvoja ne more biti realno.

Ker se je rok za pripravo gradiva za skupščinske razprave tako rekoč iztekel, naj bi delegati razpravljali o gradivu, kakršno pač je. Člani našega izvršnega sveta s tem seveda ne soglašajo, ker njihove pripombe niso bile upoštevane in tako ne morejo dopustiti, da bi delegati razpravljali o tako nepopolnem gradivu in ne nazadnje »obsodili« izvršni svet, da njegovo delo ni bilo temeljito. Bolje bi bilo, če bi skupščinske razprave prestavili na kasnejši čas in pripravili tak osnutek razvojnih načrtov, ki ne bi bil tako pomanjkljiv. Če pa delegati že morajo dobiti gradivo, naj poleg njega dobijo tudi seznam vseh pripomb, ki jih je naš izvršni svet dal in jih pri obravnavi osnutka tudi upoštevajo.

Problemi Ljubljanskega barja

Ko že vrsto let spremljam nedorečena dogajanja na Ljubljanskem barju, ne morem mimo enkratnega zaključka, da ravno zato, ker je redno vzdrževanje barjanskih vodotokov tako drago in ko so izračunali, da bi stala sanacija barja toliko in toliko milijard, ne naredimo na barju nič oziroma skoraj nič.

Po najnovejših podatkih, ki jih je sestavil znani strokovnjak tov. ing. Vinko Brežnik, bi že sama obnova oziroma sanacija vseh sedanjih vodotokov na Ljubljanskem barju stala okoli 2.000,000.000 din. Vsekakor je ta izračun tako za Ljubljanske in delno tudi za vrhniške gospodarske razmere zelo težka ugotovitev. Toda ob nesporni ugotovitvi, da smo na barju zaradi nerednega obdelovanja zemljišč splošnega ljudskega premoženja zelo veliko površin povsem zanemarili in to do tiste mere, da so se že osušene površine znova zamočvirile in je še dobre travnike prerasla preslica, da so propadli leseni mostovi, da je jelševina in grmovje preraslo velike površine travnikov, predvsem pa to, da je v glavno strugo Ljubljanice zdrsnilo že toliko bregov, da je čisti pretočni profil Ljubljanice vedno manjši in Ljubljanica ravno zaradi tega znova poplavlja in to tudi one površine, ki so bile delno že osušene in da so ravno zaradi zasute Ljubljanice poplave gostejše kot so bile pred leti ..., je zadnji čas, da zamenjamo vse besede in pregovore z dejanji na terenu.

Ob vseh teh in še drugih ugotovitvah je res, da Ljubljansko barje vse do zadnjih let ni bilo interesantno niti za Ljubljano niti za Vrhniko. Ljubljana se je po liniji manjšega odpora in manjše investicije zavestno in regulativno širila samo proti severu tako, da ni ostalo nič sredstev za trenutno nekoliko dražjo gradnjo na Ljubljanskem barju. Šele, ko je družba ugotovila, da smo na severu uničili najboljše vrtove, predvsem pa njive, smo prišli do spoznanja, da je to zmotno in da moramo začeti ceniti tudi površine že povsem zanemarjenega Ljubljanskega barja.

Vsem je znano, da je bila splošna politika do našega kmetovalca takšna, da ga je prav do zadnjih let odganjala od dela na zemlji. Saj je bil dosti boljši in rednejši zaslužek v tovarni za vsakega prebivalca bolj vabljiv kot pa garaško delo na zanemarjenem Ljubljanskem barju. Vse to je pogojevalo, da so tudi naši trdi kmetje na barju opustili obdelovanje vedno bolj zanemarjenih površin, ki so ravno zaradi tega vedno bolj propadale. Tako sta se znašla sedaj, ko je začela družba bolj gospodarsko vrednotiti Ljubljansko barje in sploh kmetijske proizvode, državni in privatni sektor povsem v enako nezavidljivem stanju.

Oba sektorja sta ugotovila, da se splača, pri sedanji dobri konjunkturi za mleko in meso, obdelovati tudi vse slabše površine Ljubljanskega barja, le da so te redno in stalno vzdrževane.

Zaznali smo, da bodo v okviru teh zaključkov začeli že letos z melioracijo travnikov v Ljubljani in na Vrhniki. Družbena posestva in kmetovalci so družno ugotovili, da uspeva poleg drugih pridelkov na barju zelo dobra koruza in koruzna silaža. Vse to je pogojevalo ponovno veliko akcijo za reševanje barja, kjer so pa ravno večkratne letne poplave še vedno največja in trajna ovira za dober in siguren letni pridelek.

Gotovo je najbolj zanesljiv način reševanja poplavnega območja z nasipavanjem in to do višine, ki je ne doseže poplavljena voda. Tako bi morale vse obrobne vasi in Ljubljana ter Vrhnika odvažati ves primeren material na zbrana zemljišča, katera bi tako trajno rešili pred poplavami. Mimo tega pa bi morali melionirane površine, družbene in privatne, redno vzdrževati tako, da bo voda ob poplavah čim hitreje odtekla v očiščene jarke, ker nam prav voda, ki obleži na njivah nekaj dni, povsem uniči pridelek.

Poleg teh posegov moramo obnavljati vse glavne dovozne ceste, skupaj z mostovi. Tu moramo računati na srednje težko kmetijsko mehanizacijo, ki se vsaj na poteh ne sme pogrezati. Za te potrebe imamo že sedaj ob robu barja veliko opuščenih kamnolomov, kjer imamo velike deponije neuporabnega, slabega, toda nosilnega materiala za ceste in nasipavanje. Sedaj imamo na južni obvoznici 300.000 kubičnih metrov viška izkopa, ki ga s pridom lahko porabimo za barje.

Poleg tega moramo tako očistiti Ljubljanico na odsekih, kjer so nam sosedeni bregovi skupaj z grmovjem najbolj zasuli in založili pretočni profil reke. Tu bomo morali ne glede na težave hitro ukrepati, ker je stanje na Ljubljanskem barju vsak dan slabše in slabše.

Povsem nov problem so na barju vikendaši in črnogradite lji, ki so zasedli oba bregova Ljubljanice od Špice na Prulah do izliva Išce v Ljubljanico in povsem novo naselje, celo južno od avtoceste oziroma južne obvoznice.

Če bomo Območno vodno skupnost Ljubljanica–Sava v eni ali drugi obliki obremenjevali še s temi problemi reševanja črnogradite ljev, potem nam ne bo ostalo prav nič sredstev za redno vzrževanje vodotokov, za kar je skupnost v osnovi bila ustanovljena. Vodna skupnost ni dolžna graditi, obnavljati in širiti mostov, ni dolžna okoli na črno zgrajenih ali nepravilno grajenih objektov graditi nasipe ali celo dvigati vidno pogrezanjene in premalo visoko zgrajene objekte, ni dolžna graditi cest, graditi kanale in vodovode, temveč predvsem vzdrževati vodotoke itd.

Ne glede na vsa zgoraj našteta protislovja pa je le res, da sili regularna, predvsem pa črna gradnja vedno globlje na Ljubljansko barje in da bo ob vsaki večji poplavi temu primerno vedno večja gospodarska škoda, ki jo bo v eni ali drugi obliki plačala družba ali pa neposredni kmetovalec, ki bo pod takšnimi pogoji še sploh delal na barju.

Ko smo neposredno ugotovili, da bomo le z večjimi akcijami in investicijami reševali Ljubljansko barje, poglejmo, s kakšnimi namenskimi sredstvi sploh razpolaga naše mesto, koliko denarja zberemo in koliko ga povsem namensko porabimo v Ljubljani in na barju.

Na območju vodne skupnosti Ljubljanica–Sava zberemo skupaj okoli 1.022,000.000 ali 100% **od tega zberejo občine mesta Ljubljane** 750,000.000 ali 75%, **od vsega zbranega se porabi na območni vodni skupnosti** Ljubljanica–Sava le 620,000.000 ali 63%, **od tega se porabi v Ljubljani na območju 5 mestnih občin le** 150,000.000 ali 15%, **od tega** se porabi v občini Vič-Rudnik 46,000.000 ali 4,6%, **od tega se porabi izrecno na barju** 26,000.000 **ali 2,6%.**

Iz tega pregleda je jasno razvidno, da tako naprej ni mogoče in da bo treba resneje obravnavati, kako in kje se denar zbere, koliko in kje se ga troši, koliko se ga porabi za čisto komunalno dejavnost in sporedne opravke, koliko se ga porabi za upravno dejavnost pa za študije in raziskave, vodovode, kanale, kanalizacijo, melioracije, čistilne objekte in koliko ostane ob koncu za fizična dela na vodotokih, za katere je vodna skupnost v osnovi ustanovljena. Toda pri vsej dobri volji vpeljanih sestavljalcev plana za leto 1984 smo znova predvideli za Ljubljansko barje samo 2 do 3 odstotke vseh sredstev, ki jih Ljubljana sicer zbere. **To je zrcalo gledanja naše družbe na poplavljeno barje.**

CIRIL STANIČ

Zeleni plan Ljubljane in Ljubljansko barje

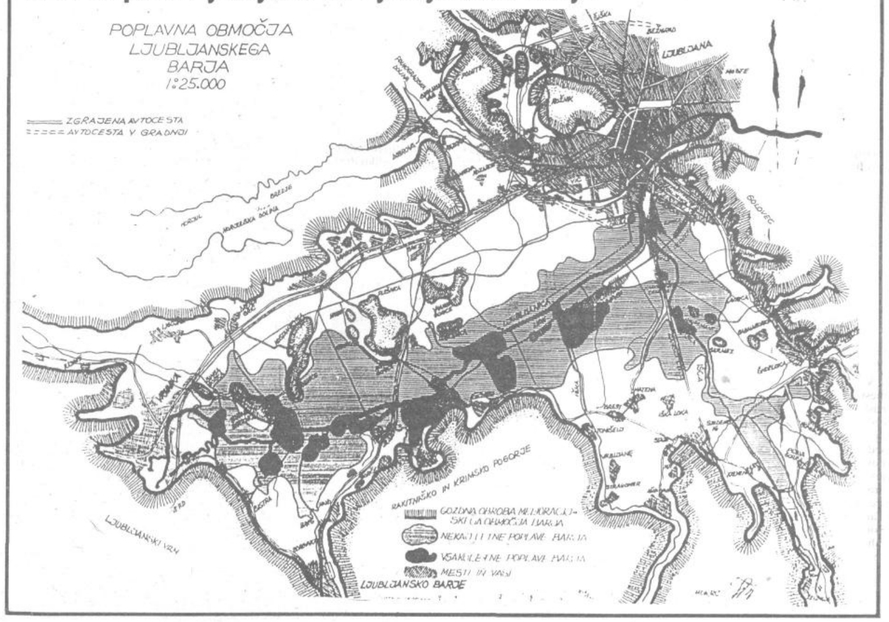

POPRAVEK

V prejšnji številki Naše komune smo pri poročilih s sej skupščin SIS za raziskovanje in SIS za kulturo storili napako pri imenih izvoljenih novih vodstev omenjenih dveh skupščin.

Na skupščini **SIS za raziskovanje** so bili izvoljeni: za predsednico **Marija Weber,** za namestnika **Srečko Palčič,** za predsednika zbora uporabnikov **Franc Jarc,** za namestnika predsednika zbora uporabnikov **Ludvik Sojer,** za predsednico zbora izvajalcev **Ana Barbič** in za namestnika predsednice zbora izvajalcev **Andrej Bidovec.**

Na skupščini **SIS za kulturo** pa so bili izvoljeni: za predsednico **Zdenka Gorjup,** za njeno namestnico **Lenka Bajželj,** za predsednico zbora uporabnikov **Nedeljka Lengar,** za namestnika predsednice zbora uporabnikov **Alojz Peterle,** za predsednico zbora izvajalcev **Majda Bremše,** za njeno namestnico pa **Marija Smuk.**

Za neljubo napako se opravičujemo.

NINA ČOŽ

TA MESEC V SKUPŠČINI – TA MESEC V SKUPŠČINI – TA MESEC V SKUPŠČINI – TA MESEC V SKUPŠČINI – TA MESEC V SKUPŠČIN

Junijsko zasedanje skupščine občine bo 27. junija ob 15.30

Delegati vseh treh zborov bodo med drugim obravnavali:
- *Davčna politika v gospodarski in socialni funkciji na področju drobnega gospodarstva in kmetijstva*
- *Informacija o poslovanju OZD v obdobju januar-marec 1984*
- *Poročilo o izvajanju dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1983 in v obdobju januar-marec 1984*
- *Predlog odloka o zaključnem računu o izvršitvi proračuna za leto 1983*
- *Osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov*
- *Sklep o zaključnem računu davkov in prispevkov za leto 1983*
- *Osnutek odloka o sestavi občinskih komitejev*
- *Osnutek odloka o razglasitvi etnološkega spomenika in naravne znamenitosti v Dolenjih Retjah pri Velikih Laščah*
- *Poročilo o uresničevanju družbenega plana občine Ljubljana Vič-Rudnik za obdobje 1981–1985 za leto 1981, 1982, 1983, v prvem tromesečju leta 1984 z oceno razvoja do konca leta 1984 in prvo oceno možnosti razvoja v letu 1985*
- *Osnutek odloka o določitvi šolskih okoliševosnovnih šol v občini Ljubljana Vič-Rudnik*
- *Informacija o uresničevanju skupščinskih sklepov o razvoju turizma z nadaljnjimi usmeritvami*
- *Informacija o uresničevanju skupščinskih sklepov o razvojnih možnostih drobnega gospodarstva z nadaljnimi usmeritvami*
- *Sklep o soglasju KSS o ustanovitvi občinske kulturne skupnosti*
- *Sklep o soglasju k statutu občinske kulturne skupnosti*

13. junija zaseda zbor združenega dela

Na dnevnem redu bo obravnava
- *uresničevanja ukrepov ekonomske stabilizacije*
- *predlog uvedbe začasnega ukrepa družbenega varstva v DO Pohištvo Rožna dolina*

DOBRI GOSPODARSKI REZULTATI

Podrobneje pregledati poslovanje OZD z izgubo

Viško gospodarstvo tudi v prvem četrtletju 1984 ohranja ugodne rezultate. Iz obravnave na seji izvršnega sveta je razvidno, da gospodarske organizacije kar po vrsti dosegajo in presegajo cilje: izvoz blaga se je v primerjavi z enakim obdobjem lani povečal za 29 odstotkov, konvertibilni pa kar za 125 odstotkov, uvoz se je zmanjšal in tako smo v prvih treh mesecih prvič priča pokritju uvoza z izvozom tudi na konvertibilnem področju. Zasluge za take rezultate gredo zlasti Hoji TOZD Pohištvo Polhov gradec, ki je s tretjino občinskega izvoza v prvih treh mesecih presegla pričakovanja. Med konvertibilne izvoznike se je zapisal tudi IGO, ki se je doslej pretežno usmerjal na klirinški trg. Med desetimi največjimi izvozniki v občini le Iskra Elektroveze TOZD Elektronika Horjul, Ilirija Vedrog in Kolinska TOZD Vinocet v prvem tromesečju letos niso dosegle obsega izvoza v enakem obdobju lani, vsi ostali izvozniki pa so bistveno uspešnejši. Izvoz vsaj v občini Vič že nekaj časa ni več parola, ampak ekonomska stvarnost in nujnost.

Industrijske organizacije združenega dela še naprej povečujejo proizvodnjo. Kljub slabšim rezultatom v lanskem prvem četrtletju je za tretjino večji količinski obseg na začetku letošnjega leta presenetljiv in razveseljiv in vsekakor tesno povezan z izvozom. Rekorderji so Ilirija Vedrog, Slovenijales Žičnica, Plutal TOZD Zapiralne embalaže, IKO TOZD IPKO Podpeč.

Doseženi finančni rezultati so v veliki meri posledica hitre rasti cen (pri proizvajalcih so bile v prvih treh mesecih letos v primerjavi z enakim obdobjem lani večje za 59,7%, na debelo 64,4%, na drobno pa 57,4%). Celotni prihodek višekega gospodarstva je v primerjavi z enakim obdobjem lani večji za 80 odstotkov (Ljubljana 69), dohodek za 78 (Ljubljana 63), pri tem se je dohodek industrijskih organizacij povečeval hitreje (za 91 odstotkov) kot trgovine (za 82 odstotkov). Izguba je manjša kot v enakem obdobju lani, zabeležili pa so jo v desetih organizacijah: Ilirija Vedrog

Kot kažejo rezultati, smo v zadnjih mesecih uspešno gospodarili!

TOZD Ilirija, SCT TOZD Opekarne (tudi v celem letu 1983), štoji TOZD Tesarstvo, Ljubljanskih mlekarnah TOZD Posestva, Podjetju za urejanje hudournikov, GG Kočevje – Gozdarstvo Lašče, Ljubljanskih mlekarnah TOZD Strojni obrat Kozarje, Zagradu TOZD Pleskoobloga, KPL TOZD Komunalne gradnje in SGP Grosuplje TOZD Gradbeni polizdelki. V večini organizacij je izguba sezonskega značaja, povzročilo pa jo je zlasti izjemno slabo vreme na začetku leta.

Zaposlovanje v gospodarstvu stagnira, saj se je število zaposlenih v primerjavi z enakim obdobjem lani povečalo le za desetinko odstotka, nekaj hitrejše pa je zaposlovanje v negospodarskih organizacijah, kjer je rast zaposlovanja 1,6 odstotna. Skupaj je bilo konec marca zaposlenih 18.742 delavcev, ki so prejemali povprečno po 24.321 dinarjev čistih mesečnih osebnih dohodkov, ki so bili nominalno resda za skoraj 44 odstotkov višji kot v enakem obdobju lani, dejansko pa za desetino manj vredni.

Izvršni svet je ob obravnavi doseženih rezultatov skienil, da bo podrobno spremljal poslovanje organizacij, ki so imele izgubo lani in v prvem četrtletju ter tistih, ki so poslovale na meji rentabilnosti, spremljal bo likvidnostni položaj organizacij, posebno pozornost pa bo še naprej namenil vključevanju OZD v izvoz, zaposlovanju, rasti količinskega obsega proizvodnje in investicijam. Pri tem si bo izvršni svet zlasti prizadeval za pridobitev investitorjev v industrijski coni na Rudniku.

Presoja kršiteljev OD ni lahka!

Izplačevanje osebnih dohodkov v organizacijah združenega dela je že nekaj časa pod strogim očesom tako SDK-ja kot družbenopolitičnih skupnosti. Vse delovne organizacije morajo izplačevati osebne dohodke v skladu s tem, kakšno maso zanje imajo, če pa to skupno vsoto denarja prekoračijo, morajo to dejanje tudi opravičiti. To očitno ni tako težko, saj imajo organizacije navadno kar opravičljivo razlago za večjo porabo denarja za OD, težje pa je članom izvršnega sveta, ki morajo vse te razlage in opravičila pregledati, okvirno poznati delo in stanje delovne organizacije in se potem na podlagi zbranih podatkov odločiti, ali je delovna organizacija kršitelj družbenega dogovora o razporejanju dohodka ali ne.

Tako živahne razprave o kakšni stvari kot prav o tej na sejah izvršnega sveta že nekaj časa ni bilo. Ko so namreč člani IS o teh stvareh razpravljali na predzadnji majski seji, so ji posvetili precej živahnega časa. Ni namreč vseeno, če prekoračijo maso za osebne dohodke v delovni organizaciji, kjer so OD že tako ali tako visoki in obenem delo v DO ni tako dobro kot bi lahko bilo. Prav tako ni vseeno, če to naredijo v delovni organizaciji, kjer dobro poslujejo, imajo pa zaradi že prej nizkih osnov zelo nizke o osebne dohodke. Težko se je odločiti, ali je delovna organizacija, ki je poslovala nadpovprečno dobro in ima tudi že vnaprej zagotovljeno dobro poslovanje, obenem pa imajo delavci osebne dohodke, ki so višji od povprečja v panogi, kršiteljali ali ne.

Prvi sklep, ki ga je v zvezi s tem izvršni svet sprejel, je bil, da so kar avtomatično kršitelji v tistih delovnih organizacijah, kjer se jim ni zdelo vredno (kot kaže), da bi odgovorili na poziv, da naj pošljejo obrazložitev za prekoračitev mase za OD.

Med 22 delovnimi organizacijami, s katerimi so se spopirjeli člani izvršnega sveta, so bile take kar štiri. Pri tem pa so člani upoštevali, da je v Slovenijalesovi Žičnici novo vodstvo (čeprav je še pot začasnim ukrepom družbenega varstva in da jim je verjetno stvar spotleza iz rok).

Delo članov izvršnega sveta res ni bilo lahko, saj nekatere delovne organizacije prekoračujejo dogovorjeno maso za OD le opazno, celo za manj kot pol odstotka, so pa druge, ki to naredijo v velikem koraku, za 10 ali celo 15 odstotkov – in več. Med organizacijami, ki so izplačale višje OD kot bi smele – v letošnjih treh mesecih – so tudi take, ki so dogovor kršile že leta 1981 in 1982, vendar se še do zdaj niso potrudile, da bi denar »poračunale ali vrnile«. Take imajo seveda zdaj še malo večjo prednost pred ostalimi.

Izvršni svet je ob obravnavi doseženih rezultatov skienil, da bo podrobno spremljal poslovanje organizacij, ki so imele izgubo lani in v prvem četrtletju ter tistih, ki so poslovale na meji rentabilnosti, spremljal bo likvidnostni položaj organizacij, posebno pozornost pa bo še naprej namenil vključevanju OZD v izvoz, zaposlovanju, rasti količinskega obsega proizvodnje in investicijam. Pri tem si bo izvršni svet zlasti prizadeval za pridobitev investitorjev v industrijski coni na Rudniku.

V POHIŠTVU DO ROŽNA DOLINA

Predlagan ukrep družbenega varstva

»Verjetno bo minilo precej časa predno boste v občini spet imeli delovno organizacijo, v kateri se je nabralo toliko zapletov in nepravilnosti kot v Pohištvu Rožna dolina.« Tako je mnenje družbenega pravobranilca samoupravljanja Ljubljana, ki je predlagal uvedbo ukrepa začasnega družbenega varstva v delovni organizaciji Pohištvo Rožna dolina.

V delovni organizaciji, kjer je zaposlenih 26 delavcev, bo potrebna trda roka, da bi lahko iz sedanje, skoraj lahko rečemo, zmešnjave spet naredili delovno sredino, ki bo lahko delala in ustvarjala dohodek. Pravzaprav ni najbolj pomembno, da je lansko poslovno leto Pohištvo končalo z izgubo nekaj več kot 2,2 milijona dinarjev. Bolj pomembno je to, da so moteni samoupravni odnosi – kolikor so jih v tej delovni organizaciji sploh imeli.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja je po pregledovanju »papirjev« namreč ugotovil, da v delovni organizaciji skorajda nimajo zakonsko predpisanih pravilnikov in samoupravnih aktov. Kar imajo, pa je staro in tudi neuporabno, ker ni pripravljeno tako kot bi moralo biti. Prav tako je zaman iskal zapisnike s sej organov samoupravljanja. V letih 1981 in 1982 so se delavci zbrali na zboru delavcev skupno trikrat, lani pa zaradi izgube kar štirikrat.

Predvsem težko pa bo obvladati sedanje razmere v Pohištvu. V prvi vrsti se bo treba lotiti odnosa do dela oziroma delovne disciplime, doseči bo treba, da delavci na delovnih mestih ne bodo več pili, da ne bodo odhajali z dela, da ne bodo »fušali« med delovim časom in da bodo sprejete posle opravljali kakovostno in v rokih.

Prav zaradi takega odnosa do dela je prišlo do lanske izgube. Le-ta je bila namreč posledica slabe organizacije dela, slabe kakovosti izdelkov in stotnjev, nespoštovanje pogodbenih rokov, nedisciplilne delavcev in premajhnega varovanja družbenih sredstev.

O uvedbi začasnega ukrepa družbenega varstva v Pohištvu Rožna dolina bodo seveda razpravljali še delegati zbora združenega dela naše občinske skupščine in to kar najhitreje, saj je vsak dan za delovno organizacijo v sedanjem času in v tem stanju velika izguba. Člani našega izvršnega sveta, ki so o predlogu družbenega pravobranilca samoupravljanja razpravljali na predzadnji majski seji, so podarili, da bi bil stečaj velika zmota, saj so take majhne delovne organizacije s takim programom dela zelo potrebne, seveda pa ne take kot je Pohištvo zdaj. Seveda bo najprej treba pripraviti sanacijski program in tudi razvojni načrt za letošnje leto in tudi kratkoročni plan. Tudi teh dokumentov namreč v DO nimajo – razen nekakšnih smernic, ki pa si z njimi nimajo kaj pomagati.

Člani izvršnega sveta so poudarili, da se je treba zavedati, da naloga ne bo lahka, saj se je stanje, v kakršnem je DO sedaj, »zidalo« počasi. Fluktuacija delavcev v Pohištvu je zelo majhna, zato je večina zaposlenih v DO že 10, 15 ali celo dvajset let. Da se bo vsa stvar dobro iztekla, bodo pri postavljanju Pohištva na noge pomagali tudi vodilni delavci nekaterih drugih delovnih organizacij te stroke v naši občini.

Petina zaposlenih je v drobnem gospodarstvu in obrti

Zasebno delo oziroma drobno gospodarstvo nie pomeni le možnosti za boljši zaslužek za lastni proračun, ampak je obenem velik vir dohodka vsega gospodarstva v občini. V lanskem letu smo imeli v občini 20 organizacij združenega dela, ki jih lahko uvrščamo v drobno gospodarstvo, 1.450 občanov je bilo zaposlenih na področju osebnega dela, 747 pa je bilo lani občanov, ki opravljajo obrt kot postranski poklic oziroma kot popoldansko obrt. Teh slednjih je bilo lani kar 107,5 odstotka več kot leta 1980. To povečanje gre predvsem na račun povečanja števila ljudi, ki izdelujejo suho robo na območju kmetijske zadruge Velike Lašče, ki je lani izvozila za več kot 17,5 milijona dinarjev izdelkov suhe robe – na konvertibilno tržišče.

Z delom posameznih enot je lani drobno gospodarstvo ustvarilo nekaj manj kot 6,5 milijarde dinarjev celotnega prihodka, kar je 13,4 odstotka celotnega prihodka višekega gospodarstva. Enote združenega dela so ustvarile 7,6 odstotka celotnega prihodka višega gospodarstva, zasebni obrtniki pa 5,8 odstotka celotnega prihodka gospodarstva oziroma 43,6 odstotka celotnega prihodka drobnega gospodarstva.

Ob tem pa je treba poudariti, da se pojav iz let 1981 in 1982, ko so majhne organizacije združenega dela dosegale relativno boljše rezultate od velikih DO, v lanskem letu ni nadaljeval. Večje težave pri nabavi reprornateriala in surovin, prostorska omejenost, pomanjkanje povezave med seboj in večjimi OZD ter nevključevanje v izvoz, so zavrle hiter razvoj, ki se je pred nekaj leti začel.

V organizacijah drobnega gospodarstva in v zasebni obrti je bilo lani zaposlenih 20,1 odstotka vseh delavcev v gospodarstvu. Pri tem pa ne moremo mimo dejstva, da se število zaposlenih pri zasebnih obrtnikih v primerjavi s preteklimi leti zmanjšuje. Leta 1980 je bilo namreč pri zasebnih obrtnikih zaposlenega 1,4 delavca, lani pa le še en delavec. Po drugi strani pa se je povečalo število delavnic, kjer je zaposlen en do dva delavca, prav tako pa se je povečalo število delavnic, kjer ni zaposlen noben delavec (razen nosilca obrtnega dovoljenja, seveda). To velja predvsem za klasične storitvene obrti. Naraša pa tudi število obratovalnic s tri do pet delavci.

Zaskrbljujoč je padec na področju kadrovskega štipendiranja, saj so bile lani razpisane le tri kadrovske štipendije organizacij drobnega gospodarstva in zasebnih obrtnikov. Delovne organizacije opozarjajo, da prenasičenost programov in velika obremenitev učencev preprečujeta to, da bi učenci dobili trdnejše praktično znanje.

Že leta gospodarstveniki opozarjajo, da je eden od zaviralnih faktorjev pri razvoju drobnega gospodarstva prostorska problematika. Vse kaže, da se bo končno morda le kaj premaknilo. V industrijski coni RP-2 na Rudniku je za drobno gospodarstvo predvidenih skoraj 14.000 kvadratnih metrov zemljišč za gradnjo obrtnih delavnic proizvodnih dejavnosti kot so galvanotehnika, predelava kovin, plastike ... Po sejnem projektu naj bi na tej zemlji dobilo prostor 27 obratovalnic. Skoraj končana je tudi skupinska dokumentacija za gradnjo proizvodnih ali večjih storitvenih delavnic v coni VP-3/3. Letos bo tu že začelo graditi 12 obrtnikov, medtem ko bo v coni VP-4 Plutal možno dobiti lokacijo za okrog 10 delavnic.

Kozolec in lipa naravna spomenika!

Po naši občini je raztresenih veliko objektov, ki bi zaslužili (oziroma bi jih kar morali), da bi jih z razglasitvijo za takšen ali drugačen spomenik zavarovali pred zobom časa in morda ne nazadnje tudi pred premalo premišljenimi posegi. prostorskimi načrtovalci ali čem drugim.

Vse kaže, da smo pri tem zavili na pravo pot, saj nedolgo po razglasitvi Rašice za spomenik prihaja nov predlog razglasitev Levstikovega kozolca z okolico v Doljnjih Retjah za etnološki spomenik in staro vaško lipo sredi Spodnjih Retij za dendrološki spomenik.

Levstikov kozolec ima arhitektonsko, kulturno in pričevalno vrednost. To je dvojni kozolec – toplar iz 19. stoletja, ki je značilen za tisti del Dolenjske, ki že prehaja v Bloško planoto in Notranjsko. Ti kozolci se razlikujejo od drugih toplarjev po tem, da so strože oblikovani in zato izrazito ozki in visoki. Poleg tega pa je zaradi svoje lege pred naseljem ta kozolec tudi vaška značilnost. Ne nazadnje pa je pomembno tudi, da je prav ta kozolec Fran Levstik velikokrat omenjal v svojih delih.

Stara vaška lipa, ki stoji v neposredni bližini Levstikove rojstne hiše, ima v višini prsi obseg 710 centimetrov, visoka pa je okrog 20 metrov. Tako kot kozolec je stara lipa znana tudi iz slovenske literature, saj jo je Levstik pogosto omenjal v svojih delih.

Člani našega izvršnega sveta so ob razpravi o osnutku odloka o razglasitvi teh dveh spomenikov opozorili, da to za lastnika kozolca pomeni, da ne bo smel v prihodnje nič spreminjati brez pristanka Regionalnega zavoda za varstvo kulturne dediščine, ki je tako kozolec kot tudi lipo predlagal za spomenik.

Določitev šolskih okoliševosnovnih šol

Šolski okoliš je zakonsko oblikovano območje, iz katerega so otroci dolžni obiskovati šolo. Ker to področje v naši občini ni pravno urejeno, je izvršni svet pristopil h kompleksnemu oblikovanju šolskih okoliševosnovnih šol. Število določenih z odlokom. Sprejem odloka pa je v pristojnosti občinske skupščine.

Osnove za oblikovanje šolskih okoliševso predvsem obstoječi šolski okoliši ter analiza in predlogi šolskih okoliševv ljubljanskih občinah.

V postopek oblikovanja odloka, ki je še v fazi osnutka, so bile vključene vse osnovne šole v občini, osnovne šole v sosednjih občinah in ustrezni upravni organi občin, ki s svojim okoliševsegajo v območje naše občine oziroma obratno.

Osnutek odloka opredeljuje ločeno okoliše matičnih in podružničnih šol. Okoliši primestnih osnovnih šol so opredeljeni pretežno s krajevnimi skupnostmi, okoliši osnovnih šol na mestnem območju pa so zaradi goste mreže ulic in cest opredeljeni le z mejami okoliševPri osnovni šoli Marjan Novak-Jovo pa so navedene vse ulice po krajevnih skupnostih, ki sodijo v ta okoliš.

Osnovne šole Dolomitski odred Polhov Gradec. Primož Trubar Velike Lašče, 7. maja Dobrova, ki imajo sedež v naši občini s svojim okoliševsegajo tudi na območje sosednjih občin. Nekatera območja naše občine pa posegajo v okoliš osnovnih šol s sedežem v sosednji občini. Tako bo na primer v šolski okoliš osnovne šole Prule – v Centru – vključeno območje Opekarske ceste do vključno hišnih številk 40 oz. 53. Veliki Štradon, Mala in Velika Čolnarska. Ob pristaniu, Trnovski pristan in Krakovski nasip.